

Kilián Ignác Dientzenhofer jako autor vnitřního zařízení kostela v Nicově

VRATISLAV RYŠAVÝ

Známý poutní kostel Narození Panny Marie v Nicově u Klatov je doloženým dílem Kiliána Ignáce Dientzenhofera nejen co do architektury, ale i vnitřního zařízení, jak dokládají kostelní účty. Kromě hlavního oltáře, doplněného v roce 1739 o baldachýn (skříňku) k soše Panny Marie a v roce 1751 o sochy Nejsvětější Trojice nad baldachýnem, to byly oba boční oltáře, kazatelna, klenotnické výrobky a blíže neidentifikovaná gloria, to vše od nejmenovaných pražských uměleckých řemeslníků z roku 1751, ale podle návrhu K. I. Dientzenhofera. I když byla část liturgického nádobí nuceně odprodána v roce 1807, to co se dochovalo, představuje svým způsobem unikátní soubor vnitřního chrámového vybavení v českých zemích.

Klíčová slova: Kilián Ignác Dientzenhofer — Nicov — oltáře — baldachýn — socha Panny Marie — kazatelna — kostelní stříbro

Práce na stavebněhistorickém průzkumu poutního kostela Narození Panny Marie v Nicově u Plánice (okr. Klatovy) v létě roku 2001 odhalila další, v odborné literatuře zatím nepublikovaná fakta;¹ kromě upřesnění doby vzniku

Obr. 1. Nicov (okr. Klatovy), kostel Narození Panny Marie. Pohled od severovýchodu. (Foto R. Kodera, 2008)

stavby i více než zajímavé poznatky o zařizování původního interiéru. Nicovský kostel patří mezi časnější chrámové stavby Kiliána Ignáce Dientzenhofera – žádost o povolení ke stavbě podána roku 1721, nejpozději z téže doby i stavební projekt, v roce 1726 kostel ve stavu rozestavenosti, roku 1730 vysvěcen.² Důležité součásti původního vnitřního chrámového vybavení byly však zhotoveny, dodány a zaplaceny o dost později.

Až v roce 1739 bylo *tapecíroví* (čalouníkovi) z Prahy od vyhotovení nad Pannou Marií jeden baldachýn z poručení Mil. Vrchnosti [...] zaplacené dle smlouvy 45 zlatých 15 krejcarů. Baldachýn byl proveden nejmenovaným truhlářem z nedalekých Obytců za 8 zlatých (*truhláři obiczkému od udělení téhož baldachýnu*); jednalo se tedy o dřevěnou, více či méně čalouněnou konstrukci. Plánický zámečník Krams (nebo Kramsa) zhotovil k baldachýnu žerd' praporce za 4 zlaté 30 krejcarů. Nejmenovaný plánický kovář dodal pro baldachýn několik *klamrů*, tj. skob k upevnění ve zdi. Nejmenovaný provazník dodal dva provazy k baldachýnu, pravděpodobně na vytažení při jeho instalaci.³

Ještě později, přibližně až za dvě desetiletí po vysvěcení, bylo v kostele doplněno další zařízení. Kniha kostelních účtů z období let 1738–1765 uvádí, že teprve v roce 1748 se začalo s přípravou obou bočních protějškových oltářů, protože tehdy pro ně byla vezděna do stěn chrámu *nová železa a hřeby*. Samotné oltáře byly však dodány

1 HORYNA, M.; RYŠAVÝ, V.: *Poutní kostel Narození P. Marie*.

2 Datum 13. 3. 1721 nese dopis plánického faráře Antonína J. Lysého na arcibiskupství v Praze se žádostí o povolení ke stavbě *nové kaple v místě Nicov*. V příloženém německém listu patrona, hraběte Adolfa B. z Martinic, je uvedeno, že pan stavitel má už hotový plán kostela, který bude možno poslat ke schválení (NA, APA, kart. 1098). Dne 22. 3. 1726 plánický farář Jan Novák informoval arcibiskupství, že *kostel s velkou kupolí a dvěma věžemi v průčelí je stavěn v podobě („in norma“) kostela křížovníků u pražského Karlova mostu* (NA, APA, kart. 1161). Dne 17. 9. 1730 byl kostel slavnostně vysvěcen litoměřickým biskupem hrabětem Janem A. Vratislavem z Mitrovic. Přitom byla slavnostně instalována i nová mariánská socha na hlavní oltář (SOA Klatovy, AM Plánice, *Pamětní kniha obce Plánice*, s. 41).

3 SOA v Plzni, pracoviště Klášter, Vs Plánice, účty kostela v Nicově, 1738–1765.

Obr. 2. Níčov, kostel Narození Panny Marie. Hlavní oltář. (Foto V. Ryšavý, 2014)

Obr. 3. Nicov, kostel Narození Panny Marie. Svatostánek hlavního oltáře z pohledu. (Foto V. Ryšavý, 2014)

a zaplacený až v roce 1751, spolu s dalším zařízením kostela. Kromě dvou bočních oltářů to byla nová kazatelna, *Svatá Trojice na velký oltář* (sousedí Nejsvětější Trojice na římské barokní skříňce, tedy na horním dílu hlavního oltáře nad svatostánkem), a dále klenotnické výrobky – šest stříbrných svícňů, monstrance, kadidelnice, konvičky s tácky, lampička věčného světla a *gloria* (?). Vše vyrobili nejmenovaní pražští umělečtí řemeslníci dle *baumistra Dienzenhöffera*.⁴

Po úvodním shrnutí následuje v účtech podrobnější rozpis s udáním práce a mzdy, ale bez jakéhokoliv jména provádějící osoby. Poměrně vysoké sumy naznačují, že práce byla zadána významným, možná předním umělečtým řemeslníkům v zemi. Truhlář za provedení dvou oltářů a kazatelny dostal 540 zlatých, malíř za malbu *dvouh plátů* (pláten) *do těch dvou nových oltářů* 250 zlatých, řezbář za řezbářské (sochařské) části obou oltářů, kazatelny a za *Sv. Trojici na velký oltář* celkem 780 zlatých, *štafír* (štafírer) za štafírování obou oltářů 850 zlatých, za štafírování kazatelny 150 zlatých, za štafírování *velkého oltáře* 230 zlatých, dohromady za vše 1 230 zlatých. Vůbec nejvíc dostal zaplacen zlatník – za šest nových stříbrných svícňů 1 554 zlatých 59 krejcarů, za monstranci 397 zlatých 43 krejcarů, za kadidelnici 158 zlatých 27 krejcarů, za konvičky a tácky 99 zlatých 45 krejcarů, za *glorii* a *paroze* (?), snad lampička věčného světla) 1 045 zlatých 24 krejcarů. Mimo úvodní seznam tehdy doplněných a zaplacených předmětů je v této specifikaci ještě uvedeno *18 novejš stolicí* (lavic) *do kostela* za 180 zlatých a *rámy a postamenty*

(podstavce) *na velký oltář* za pouhých 25 zlatých. Obojí prováděl stejný truhlář, jenž zhotovil i oba boční oltáře a kazatelnu. Také na konci specifikace uvedené *sklo k Panně Marii* za 36 zlatých potvrzuje, že teprve tehdy byl asi dokončen baldachýn osazením prosklených dvířek před výklenkem se sochou.⁵

Uvedené zařízení tak představuje soubor, u něhož je jedinečně archivně prokázáno, že jeho autorem je zároveň slavný architekt chrámové stavby (a to na sklonku svého života; † 1751).

V kostele se dochovala jen část původního souboru. V roce 1807, po rakouském státním bankrotu v roce 1806, došlo k nucenému odprodeji kostelního stříbra státu. Příslušná kniha kostelních účtů uvádí seznam k odprodeji určených drahocenných předmětů: stříbrný řetěz s drahými kameny, svícny z hlavního oltáře (bez udání jejich počtu), z nichž každý sestával z devíti částí, dále kadidelnice s řetězy, miska na kadidlo se lžičkou, čtyři mešní konvičky na víno a vodu, k tomu dva tácky, jeden starý kalich, jedna paténa, jedna andílčí hlavička a jeden k ní příslušející obláček.⁶

Ze souboru kostelního stříbra vyrobeného podle Dienzenhoferova návrhu nepřežily pravděpodobně svícny

4 Tamtéž.

5 SOA v Plzni, pracoviště klášter, Vs Plánice, účty kostela v Plánici, 1764–1858.

6 Tamtéž.

Obr. 4. Nicov, kostel Narození Panny Marie. Boční oltář sv. Václava. (Foto V. Ryšavý, 2014)

Obr. 5. Nicov, kostel Narození Panny Marie. Boční oltář sv. Petra. (Foto R. Kodera, 2005)

k hlavnímu oltáři, kadidelnice a rovněž konvičky s tácky. U konviček s tácky jejich původní počet v roce 1751 neznáme. Podobně není jasné, kolik svícňů z kterého oltáře bylo rekvírováno. Zachovat se měla monstrance a lampička věčného světla. Možná i *gloria*, pokud to ovšem nebyla mezi rekvírovanými předměty uvedená andělčí hlavička na obláčku (pravděpodobně pějící slávu Bohu); termínu v době baroka nejspíš jednoznačně srozumitelnému dnes sotva rozumíme.⁷

Mimo konkrétně v účtech uvedené a zaplacené části kostelního inventáře je především zřejmé, že zhotovená *svatá Trojice na velký oltář* doplnila už dříve provedený hlavní oltář, atypicky dvoudílný. Výše zmiňovaný baldachýn nebyla nic jiného než v horním a zároveň i zadním dílu hlavního oltáře, nad menzou se svatostánkem a soškami po jeho stranách, na zděném pilířku stojící barokní skříňka s dynamickou římsou, skrývající mariánskou sošku, ideové jádro svatyně.

Baldachýn byl původně dřevěný a čalouněný. Soupis památek z roku 1899 uvádí, že baldachýn tvoří červená látka obroubená zlatem vyšíтым orientálním pruhem. Tamtéž je publikována fotografie s částí této látky a vrchního, bezesporu dřevěného dílu baldachýnu.⁸ Přesnou dobu zániku díla zatím neznáme.⁹

Jak už bylo výše zmíněno, dřevěné sousoší Nejsvětější Trojice bylo instalováno roku 1751. Zřejmě až tehdy byla také skříňka-baldachýn s mariánskou sochou doplněna

o prosklená dvířka před výklenkem se sochou. Původní umístění praporce není zatím jasné. Jistě jej nemohla držet v ruce socha Panny Marie. Kultovní mariánská soška pravděpodobně až do roku 1739, kdy byl pro ni pořízen baldachýn, stála přímo na pilíři.

Z velmi těsně navzájem ideově a výtvarně provázané skladby hlavního oltáře vyplývá, že to byla původní jednotná, byť vnitřně komplikovaná, ale logická kompozice. S největší pravděpodobností hlavní oltář v jeho syrovější, neúplné podobě včetně mariánské sochy, zatím ještě bez baldachýnu, datuje *ante quem* vysvěcení kostela v září roku 1730.¹⁰

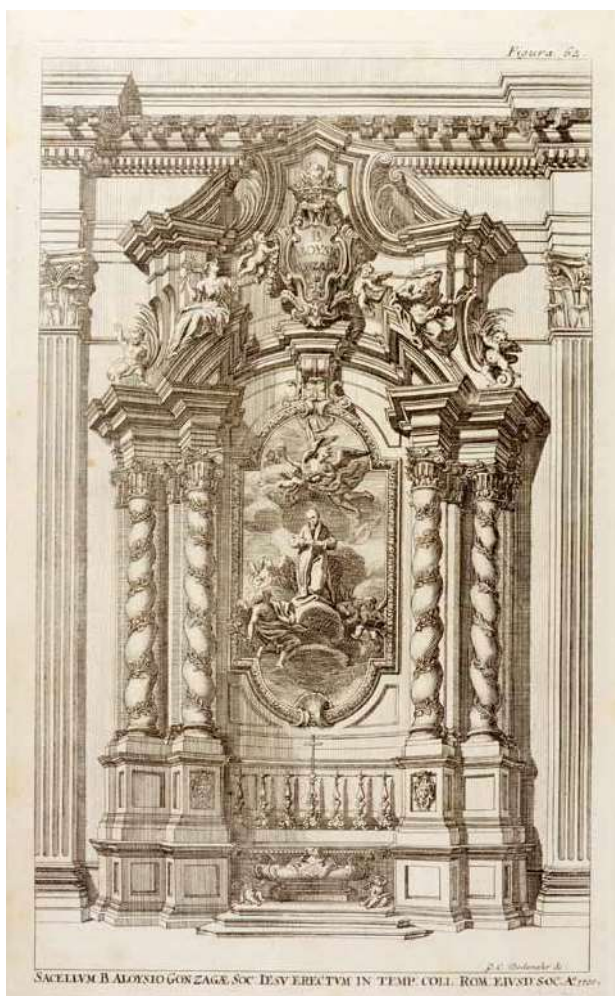
7 Dalším z možných liturgických předmětů takto označeným mohla být tzv. nápisová čili kanonická tabulka pod sklem ve zdobně řezaném rámečku, často položená na oltáři, s textem krátkých modliteb *Gloria in excelsis Deo* nebo *Gloria Patri et filio et Spiritui Sancto*.

8 VANĚK, F.; HOSTAŠ, K.; BOROVSKÝ, F. A.: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu Klatovském*, s. 128, s. 127 a obr. 91.

Autoři uvádějí, že látka byla přenesena ze starého baldachýnu, ale bez dokladů k tomuto tvrzení.

9 Tyto části inventáře nejsou zaznamenány evidenčními kartami nicovského kostela z roku 1965, uloženými v Národním památkovém ústavu, ú. o. p. v Plzni.

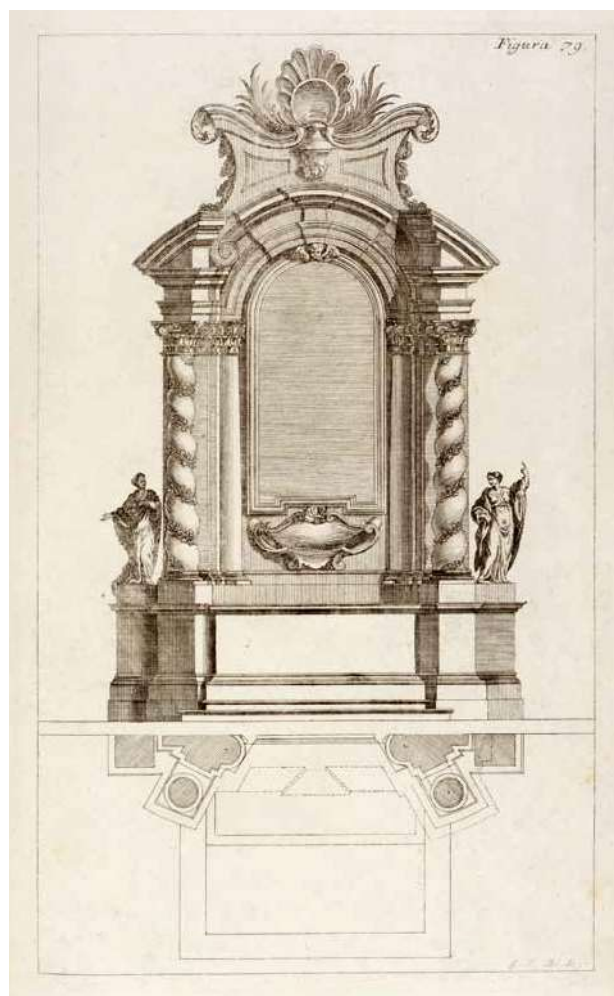
10 SOKA Klatovy, AM Plánice, *Pamětní kniha města Plánice*, s. 41.

Obr. 6. Řím, kostel sv. Ignáce, oltář sv. Aloise Gonzagy. (Převzato z POZZO, A.: *Perspectivae pictorum atque architectorum, Der Maler und Baumeister Perspectiv.* 1719, fig. 62.)

I po výlučně výtvarné stránce je hlavní oltář kostela v Nicově kompozici hluboce promyšlenou, a přes četné užití až dramatických tvarových kontrastů plně vyváženou a harmonickou. Ve vysoké míře tu platí charakteristika jednoty v mnohosti. Mramorový, poměrně rozměrný a silně plastický svatostánek na menze, výrazně konvexní, s kladím po stranách naopak kontrastně zakřiveným na tordovaných sloupcích, je výrazně na obou stranách roztažen do šířky, přičemž boční úseky mají funkci soklů dvou symetrických, poměrně rozměrných plastik. Jde o poměrně velké plastiky proroků Jeremiáše a Izaiáše, napůl sedící, napůl ležící postavy, souměrně nakloněné směrem ke středu, tedy k svatostánku. Svým měkkým křivkovým, v podstatě souměrným tvarem opticky spojují široce roztažené boční úseky tabernáklu s nástavcem. Sochy mají srovnatelnou estetickou funkci jako voluty po stranách štítů barokních staveb.

Nad profilovaným úplným kladím svatostánku se nalézají výrazně plasticky dynamizovaný nástavec, nahoře opatřený římsou dynamicky zalamovanou i profilovanou, jež nese plastický glóbus a na něm sedícího beránka se svatozáří. Glóbus je oživen po každé straně plastickou andělčí hlavičkou a rovněž symetricky ještě jednou

Obr. 7. Oltář označený Alia Ara. (Převzato z POZZO, A.: *Perspectivae pictorum atque architectorum, Der Maler und Baumeister Perspectiv.* 1719, fig. 79)

andělčí hlavičkou vpředu, poněkud přesahující římsu nástavce.

Druhý díl hlavního oltáře na zděném pilíři za svatostánkem se skládá z vysoko umístěné dřevěné, poměrně velké skříňky, tvarově se blížící výklenkové barokní kapličce, nahoře opatřené výraznými úseky symetricky uprostřed rozeklané římsy, stočené do volut. Ve výklenku stojí soška Panny Marie Nicovské. Vrchol skříňky tvarově oživuje a ideově korunuje dřevěné sousoší Nejsvětější Trojice s postavami Boha Syna s křížem vlevo, Boha Otce vpravo, nad nimi uprostřed Duch Svatý v podobě holubice ve svatozáří. Po stranách skříňky, ale o něco níže, jsou dvě protějškové, opět dosti velké sochy letících andělů. Dříve byly osazeny na rovných profilovaných římsách v supraportách dvou slepých portálů v apsidě závěru, tj. po obou stranách oltáře, jak je vidět na staré fotografii z konce 19. století.¹¹ Měly nepochybně jakoby přidržovat dnes už neexistující látku baldachýnu.

Prameny nepřinášejí žádné údaje o pozdějších povrchových úpravách oltáře. Proto můžeme i předpokládat,

11 VANĚK, F.; HOSTAŠ, K.; BOROVSÝ, F. A., c. d., s. 127, obr. 91.

Obr. 8. Přeštice (okr. Plzeň-jih), kostel Nanebevzetí Panny Marie, boční kaple sv. Barbory. Oltář sv. Barbory. (Foto R. Kodera, 2009)

Obr. 9. Nicov, kostel Narození Panny Marie. Kazatelna. (Foto V. Ryšavý, 2014)

že jeho současná barevnost je autentická (byť dosud nebyl proveden restaurátorský průzkum podobně jako u ostatního chrámového mobiliáře). Tato barevnost potvrzuje výslednou uměleckou jednotu díla ve vnitřně vyvažujících se kontrastech – kromě zlaté barvy, užitě u některých menších prvků, která má zdůraznit jejich klíčový ideový význam, jsou tu použity jako základní barevný akord barva zelenomodrá a hnědavé, až hnědočervené tóny, tedy dvě barvy navzájem doplňkové, ideálně kontrastující barvy.

Oba boční protějškové oltáře (jeden zasvěcen sv. Petrovi, druhý sv. Václavu), tvarově i rozměrově shodné, už nedosahují takové kompoziční originality jako hlavní oltář. Přesto jsou bezesporu výtvarně hodnotnými příklady pozdně barokní oltářní tvorby v Čechách. Oba jsou poměrně plošně pojaté, s okraji symetricky se rozvírajícími šikmo vpřed do prostoru. Boční šikmo zalomené úseky jsou tvořeny pilířem a volným sloupem při kraji, které nesou úseky vysokého úplného, poměrně plastického kladí. Před bočními zalomenými kraji oltářů stojí vždy poměrně velká socha. Širokou plochu retáblu mezi dynamickými okraji oltáře sv. Petra vyplňuje mladší velký obraz

sv. Petra s Kristem kráčejícím po vodě, u druhého oltáře jde o rovněž novější obraz sv. Václava na koni.¹² Siluetu obou oltářů dynamizuje široký nástavec, rovněž plošně pojatý, chápaný jako rám z křivkově dynamických, těsně na sebe navazujících dřevěných štafírovaných plastik. Uvnitř rámu uprostřed nástavce oltáře sv. Petra je umístěn model chrámu. V oltáři sv. Václava je dnes prázdná plocha, zakrytá jemnou vzorovanou látkou.

Na nástavci oltáře sv. Petra je umístěna nejvyš uprostřed tiára a dva zkřížené klíče – papežské symboly, po stranách symetricky je vždy soška andělka. U svatováclavského oltáře lze vidět zkřížený meč a kopí a nad křížením těchto zbraní knížecí čapku. Prázdný prostor uvnitř zdobného rámu nástavců počítal s osvětlením zezadu, z bočního chrámového okna, které mělo pohledově akcentovat symboliku uvnitř průzoru. Oba oltáře jsou celodřevěné,

12 Oba dnešní obrazy namaloval strakonický malíř Antonín Cellerin (někdy též *Zöllrein*) v roce 1841 (SOA v Plzni, pracoviště Klášter, Vs Plánice, úcty kostela v Plánici, 1764–1858).

Obr. 10. Nicov, kostel Narození Panny Marie. Monstrance. (Foto R. Kodera, 2005)

štafírované na způsob mramoru stejnými doplňkovými barvami jako hlavní oltář.

Ani kazatelna nijak typologicky nevybočuje z dobové tvorby. Svými výtvarnými kvalitami se ale řadí jistě k těm lepším dílům svého druhu. Řečniště má celkem běžný tvar s lehce, nedramaticky křivkově dynamizovaným půdorysem s křivkovým protažením směrem dolů, na vnějším obvodu se soškami dvou andlíků držících starozákonní desky a rozevřenou knihu Nového zákona. Mezi soškami andlíků i po jejich stranách se nacházejí na vnějším obvodu řečniště i na schodišti poměrně ploché řezané kartuše s motivy téměř rokají, které jsou podobně jako figurky andlíků zlacené. Baldachýn je opatřen plastickou, půdorysně i v siluetě křivkově dynamizovanou, poměrně vysokou římsou. Dole pod baldachýnem na zadní stěně řečniště je patrná vyřezávaná, zlacená rokajová kartuše, po bocích nahoře řezané závěsy, přidržované po každé straně soškou andílka. Jak závěsy, tak figurky andlíků jsou zlacené. Zlacené symbolické sošky evangelistů stojí také na římsě baldachýnu, nad jehož křivkovým vytažením ve vrcholu se nalézají na glóbu o něco větší zlacené soška Panny

Obr. 11. Nicov, kostel Narození Panny Marie. Chrámová lavice, čelní strana. (Foto V. Ryšavý, 2014)

Marie se sepjatýma rukama. Celodřevěná kazatelna je štafírována stejně jako oba boční oltáře doplňkovými barvami hnědočervenou a zelenomodrou.

Jak se zdá, žádný z tehdy architektů běžně užívaných vzorníků neobsahuje vzor pro kompozici hlavního nicovského oltáře. Pro boční oltáře se stal předlohou nejspíš oltář sv. Aloise Gonzagy v jezuitském kostele sv. Ignáce v Římě, a to podle Pozzova vzorníku malířů a architektů,¹³ který vycházel opakovaně od konce 17. století v překladu do hlavních evropských jazyků, popřípadě návrh oltáře označeného *Alia Ara*.¹⁴ Vztah ke vzoru je však volnější – podstatně víc, než je tomu třeba u podobného oltáře původně z kostela sv. Michala servitského kláštera na Starém Městě pražském, jenž byl podle Pozzova vzorníku navržen architektem Františkem Ignácem Prée a byl po zrušení kláštera přemístěn do děkanského kostela v Rokycanech

13 POZZO, A.: *Perspectivae pictorum atque architectorum, Der Mahler und Baumeister Perspectiv*, 1. Pars, fig. 62.

14 Tamtéž, fig. 79.

jako boční oltář; v tomto případě se jednalo prakticky o citaci Pozzova vzoru.

Oba boční oltáře kostela v Nicově mají svou kompozici i užitými tvarovými motivy rovněž velmi blízko k vedlejším oltářům děkanského kostela v nedalekých Přešticích; z nich nejbližší těm nicovským je oltář sv. Barbory v tamější stejnojmenné kapli. Je to hlavně kvůli stejně pojatému nástavci na způsob průhledného zdobného rámu, počítajícího rovněž s osvětlením oknem za oltářem. Všechny přeštické oltáře vznikly ale podstatně později než boční oltáře nicovské, a to někdy těsně před rokem 1775, kdy byl kostel v Přešticích slavnostně vysvěcen. Jako veškeré vnitřní zařízení přeštického chrámu (včetně detailů, jako je mřížka před hlavním oltářem, zařízení sakristie i knihovny nad sakristií s dřevěným obložení stěn apod.) jsou slohově jednotné s architekturou, což vede k předpokladu, že je navrhoval architekt, jímž byl stejně jako v Nicově právě K. I. Dientzenhofer.

V nicovském chrámu dochované zbytky souboru mešních předmětů ze stříbra s vrcholně barokními slohovými znaky – monstrance, lampička věčného světla, svícen barokního typu – si autor netroufá blíže hodnotit, jednak

pro svou menší zkušenost v oboru barokního zlatnictví, jednak i pro stále trvajících nejistotu, zda jde skutečně o původní, Dientzenhoferem navržené předměty. Podobně je tomu u soudobých osmnácti kostelních lavic; proti Dientzenhoferovu návrhu tu svědčí také jejich cena, která byla proti ostatním soudobým dodávkám uměleckého řemesla pro kostel v Nicově nápadně nízká.

Slohově jednotný soubor vnitřního zařízení poutního mariánského kostela v Nicově, od oltářů a kazatelny až po stříbrné liturgické předměty, je nejrozsáhlejší ukázkou Kiliánem Ignácem Dientzenhoferem prokazatelně navrženého díla v jím projektované chrámové stavbě. Tato skutečnost potvrzuje dříve publikovaný postřeh, že K. I. Dientzenhoferovi byl z celého velkého množství kostelů podle jeho návrhu nejmilejší právě kostel v Nicově, protože ho měl považovat za svou nejlepší stavbu.¹⁵

15 DLABACZ, G. J.: *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*, 1. Band, sl. 326.

Prameny

Národní archiv v Praze (NA), Archiv pražského arcibiskupství I (APA), inv. č. 3036, sign. D 9, karton 1098. Tamtéž, inv. č. 3041, sign. D 13, karton 1161.

Národní památkový ústav, ú. o. p. v Plzni, archiv evidence, poř. č. 15773/4-340, Nicov, kostel Narození Panny Marie, hlavní oltář, doplňkový list nemovité kulturní památky.

Státní oblastní archiv (SOA) v Plzni, pracoviště Klášter, Velkostatek (Vs) Plánice, inv. č. 1895, účty kostela v Nicově, 1738–1765. Tamtéž, inv. č. 1896, účty kostela v Plánici, 1764–1858.

Státní okresní archiv (SOKA) Klatovy, Archiv města (AM) Plánice, inv. č. 86, sign. OK 125, *Pamětní kniha města Plánice*.

Literatura a nepublikované zprávy

BIEGL, Richard; MACEK, Petr: Mnohotvárná architektura Kiliána Ignáce Dientzenhofera. In BIEGEL, Richard; MACEK, Petr; BACHTÍK, Jakub (eds.): *Barokní architektura v Čechách*. Praha, Karolinum, 2015, s. 419–468.

DLABACZ, Gottfried J.: *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. 1. Band. Prag, Stände Böhmens, 1815.

HORYNA, Mojmír; KUČERA, Jaroslav: *Dientzenhoferové*. Praha, Akropolis, 1998.

HORYNA, Mojmír; RYŠAVÝ, Vratislav: *Nicov, Poutní kostel Narození P. Marie. Stavebněhistorický průzkum*. 2002. Národní památkový ústav, ú. o. p. v Plzni.

Kilián Ignác Dientzenhofer a umělci jeho okruhu. Katalog výstavy. Praha, Národní galerie, 1989.

POZZO, Andrea: *Perspectivae pictorum atque architectorum, Der Mahler und Baumeister Perspectiv*. 1. Pars. Augsburg, Johann Friederich Probst, 1719.

VANĚK, Ferdinand; HOSTAŠ, Karel; BOROVSÝ, František A.: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Klatovském*. Praha, Archaeologická komise při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1899.

Summary

Kilián Ignác Dientzenhofer as the author of the furnishings in the church at Nicov

Keywords: Kilián Ignác Dientzenhofer — Nicov — altars — baldachin — statue of the Virgin Mary — pulpit — church silver

Kilián Ignác Dientzenhofer is the ascertained author of the pilgrimage church of the Nativity of the Virgin Mary (Klatovy district) not only in terms of its architectural design, but also as far as its furnishings are concerned, as the church's ledgers attest. To begin with, the high altar's statue of the Virgin Mary was enhanced with

a baldachin in 1739, whereas the statues of the Holy Trinity were added above the baldachin in 1751. Moreover, the other features of the furnishings include both opposite side altars, the pulpit, as well as jewellery products – six silver candlesticks, monstrances, censers, small jugs with salvers, the sanctuary lamp and an unidentified *gloria* – all that made by nameless Prague-based artistic craftsmen in 1751, but in accordance with the design by K. I. Dientzenhofer. Although the liturgical vessels were partially sold out during a forced sale in 1807, the preserved items in a way constitute a unique collection of church furnishings in the Czech lands.

(Translated by Karel Matásek)